

УДК 373.2/3.091.2.014.3:005.336.2

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 31 травня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Івашньова С. В., заступниця директора Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Кочерга О. В., заступник директора Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Гончаренко А. М., т. в. о. завідувачки кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка психологічних наук, доцентка;

Меленець Л. І., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Митник Олександр Якович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Карлінська Яніна Валеріївна, заступниця директора, викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук.

Компетентнісне спрямування дошкільної та початкової освіти в умовах нової української школи: збірник матеріалів III Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 15 грудня 2020 р. / Автори та упоряд.: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, А. Гончаренко, Н. Дятленко, Л. Меленець (електронне видання). Київ : ІПО КУБГ, 2020. 285 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «**Компетентнісне спрямування дошкільної та початкової освіти в умовах нової української школи**». У роботах розглянуто питання, пов'язані з різними аспектами, напрямками і підходами, що поєднуються спільною основою компетентнісно орієнтованої освіти. Осмислення концептуальних основ такого підходу, внесок у розробку теорії та методик, питання усвідомлення специфіки діяльності системи освіти та суб'єктів освітнього процесу були предметом обговорення Інтернет-конференції. Позиції авторів є результатом екстраполяції, аналізу інформації та досвіду про стан розробки й впровадження компетентнісної ідеї.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку дошкільної та початкової освіти в умовах нової української школи на компетентнісних засадах.

УДК 373.2/3.091.2.014.3:005.336.2

За зміст публікацій, достовірність інформації, цитат, покликань на літературні джерела відповідальність несуть автори.

© Інститут післядипломної освіти КУБГ, 2020

© Войцехівський М., Івашньова С., Кочерга О., Гончаренко А., Дятленко Н., Меленець Л.
(автори-упорядники), 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
1. Осмислення проблеми життєвої компетентності в першій третині XXI століття	
Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна Дослідження якості дошкільної освіти з використанням міжнародного інструменту оцінювання ECERS.....	9
Кочерга Олександр Васильович Психологічні чинники в формуванні життєвої компетентності.....	16
Мариновська Оксана Яківна Діагностичний інструментарій визначення рівня сформованості ключових компетентностей учнів.....	18
Матяшук Валентина Петрівна Виклики, що стоять на шляху впровадження компетентнісних підходів в Новій Українській Школі першої третини XXI століття.....	22
Подліняєва Оксана Олександрівна Розвиток медіакомпетентності учасників освітнього процесу на прикладі соціальних мереж.....	28
Тіхонова Наталія Георгіївна, Іванова Світлана Григорівна Налагодження партнерських відносин вчителя з батьками як умова формування життєвих компетентностей молодших школярів.....	37
2. Формула НУШ: реалізація за ключовими компонентами	
Бодунова Наталія Анатоліївна Дитиноцентризм як один із базових компонентів формули НУШ.....	42
Говоруха Людмила Петрівна НУШ як платформа для розвитку навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи.....	45
Дроботько Ірина Дмитрівна Психолого-педагогічний супровід навчально-пізнавальної діяльності учнів першого класу.....	47
Дудар Лілія Миколаївна Лепбук – педагогічна ідея для колективної роботи, що не закінчується після дзвінка.....	51
Кириленко Ольга Сергіївна Умови формування навичок 4К на уроках читання в НУШ.....	53
Ковальська Тетяна Григорівна Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи шляхом впровадження LEGO-технології.....	58
Колесник Лілія Вікторівна Секрети логічного міркування на уроках у початковій школі.....	61
Кондратова Вікторія Вадимівна Вплив образотворчої діяльності на емоційний стан молодшого школяра.....	64
Копійка Людмила Петрівна Розвиток дослідницьких компетентностей учнів початкової школи в умовах навчання у НУШ.....	72
Котелянець Наталка Валеріївна Формування технологічної культури учнів початкової школи.....	75

Кравченко Ірина Миколаївна <i>Соціально-емоційне та етичне навчання як платформа для розвитку емоційного інтелекту учнів початкових класів на уроках читання в умовах НУШ.....</i>	<i>79</i>
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Читання з розумінням як складова читацької компетентності молодшого школяра.....</i>	<i>87</i>
Лазебний-Чоловський Дмитро Миколайович <i>Сучасні методи та засоби організації уроку фізичної культури за стандартами НУШ.....</i>	<i>89</i>
Любимова-Лисиця Марина Валеріївна <i>Музично-ритмічне тіловиховання учнів початкових класів на уроці фізичної культури.....</i>	<i>92</i>
Найдьон Катерина Валеріївна <i>Практичний аспект формування мотивації учнів молодшого шкільного віку до читання в умовах НУШ.....</i>	<i>94</i>
Нетеса Людмила Василівна <i>Розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи.....</i>	<i>98</i>
Третяк Ольга Петрівна <i>НУШ як платформа формування моральних цінностей у молодших школярів.....</i>	<i>102</i>
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування просторових уявлень молодших школярів у процесі організації навчання в Новій українській школі.....</i>	<i>106</i>
Щербина Вікторія Миколаївна <i>Активізація пізнавальної активності молодших школярів: п'ять Великих історій Монтесорі.....</i>	<i>111</i>
Юстенюк Олена Сергіївна <i>Вивчення творчості В.О.Сухомлинського в контексті НУШ на уроках з «Літературного читання» в початковій школі.....</i>	<i>114</i>
Янковська Інна Миколаївна, Латиш Олеся Олегівна <i>Психолого-педагогічні аспекти формування творчих умінь молодших школярів засобами образотворчого мистецтва.....</i>	<i>116</i>
Янковська Інна Миколаївна, Прохоренко Юлія Леонідівна <i>Формування компетентностей молодших школярів у мистецькій освітній галузі.....</i>	<i>121</i>
3. «Канва» компетентнісного підходу в розвитку дитини дошкільного віку: розмаїття та варіативність	
Горська Олена Олександрівна <i>Монологічна компетенція дошкільників як показник мовленнєвої готовності до навчання в школі.....</i>	<i>125</i>
Діхтієвська Тетяна Олександрівна <i>Співпраця закладу дошкільної освіти та НУШ у національно-патріотичному вихованні дітей.....</i>	<i>129</i>
Дятленко Наталія Михайлівна <i>Компетентнісний підхід: можливості для змін у дошкільлі.....</i>	<i>131</i>
Іваненко Марія Сергіївна, Іваненко Марта Елеонора Сергіївна <i>Вікові особливості музичного розвитку дитини дошкільного віку.....</i>	<i>134</i>
Кіндей Леся Григорівна <i>Елементи ТРВЗ-педагогіки в мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку.....</i>	<i>137</i>

Ковтун Єлизавета Федорівна <i>Інтегрований підхід у процесі формування медійних та інформаційних навичок дітей дошкільного віку</i>	144
Мартін Аліна Миколаївна <i>Наступність формування природознавчої компетентності між дошкільною і початковою освітою у процесі фенологічних спостережень</i>	149
Нікітіна Олена Олександрівна <i>Розвиток критичного мислення старших дошкільників на заняттях з логіко-математичного розвитку</i>	152
Пазюк Світлана Андріївна <i>Наступність у формуванні екологічної грамотності дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку: компетентнісний підхід</i>	158
Сабол Діана Михайлівна <i>Розвиток емоційного інтелекту в дітей дошкільного віку</i>	160
Смольникова Галина Валентинівна <i>Адаптація дітей раннього віку до дошкільного закладу в умовах пандемії</i>	163
Теряєва Лариса Анатоліївна, Потапко Юлія Віталіївна <i>Формування вокально-хорових навичок у дітей дошкільного віку</i>	167
Шелестова Людмила Володимирівна <i>Картина світу та її формування у дошкільників засобами живопису</i>	170
Шило Юлія Василівна <i>Використання мнемотехніки в роботі з дошкільниками</i>	173
4. Нові можливості творчої самореалізації та самовдосконалення педагога в умовах освітньої реформи	
Байдак Ірина Антонівна <i>Потреба педагога в навчанні протягом кар'єри як безпечний гарант його професійного становлення</i>	177
Врадій Катерина Миколаївна <i>Відкриті освітні ресурси та можливості самовдосконалення професійної підготовки сучасного педагога</i>	180
Врадій Катерина Миколаївна, Зінакова Каріна Олексіївна <i>Реалізація педагогічної спадщини М.Монтессорі в професійній підготовці вихователя закладу дошкільної освіти</i>	182
Гончаренко Алла Миколаївна <i>Самоосвіта педагога як фактор реалізації змісту програми “Я-КИЯНИН”</i>	187
Кифенко Анна Миколаївна, Міщенко Зінаїда Іванівна <i>Робота над ансамблем в навчальному хоровому колективі</i>	189
Котелянець Юлія Сергіївна <i>Організація професійної підготовки майбутнього вихователя до формування творчості дітей старшого дошкільного віку засобами інтеграції мовленнєвої та конструктивної діяльності</i>	191
Лигоміна Тетяна Анатоліївна <i>Формування професійного іміджу практичного психолога закладу освіти як засіб самовдосконалення фахівця</i>	195
Лютко Оксана Михайлівна <i>Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників ЗДО у контексті інституційного аудиту</i>	197

природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів із розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя.

Отже, на наш погляд, наступність у розвитку дитини на рівні дошкільної і початкової освіти має дотримуватися саме в питанні формування та зміцнення здоров'я дітей і сприйнятті природи, ставленні до неї не тільки з позицій аналізу, спостереження, дослідження, експериментування. Треба пам'ятати слова Максима Рильського: «Любімо, шануймо, бережімо природу, вічне джерело нашого життя і нашої творчості! Вона нам стократ більше віддасть, ніж ми можемо їй дати» [2].

Питання здоров'язбереження дітей та виховання екологічної грамотності мають посідати пріоритетні місця в роботі з дітьми старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Наук. кер.: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Все для людини і завжди з людиною... (до 125-річчя з дня народження Максима Рильського). URL: <http://nubip.edu.ua/node/72888>
3. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/> (дата звернення 25.11.2020)
4. Екологічна грамотність і здорове життя: турбота про майбутні покоління. URL: <https://naurok.com.ua/post/ekologichna-gramotnist-i-zdorove-zhittya-turbota-pro-maybutni-pokolinnya> (дата звернення 25.11.2020)
5. Екологічна культура. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18680 (дата звернення 28.11.2020)
6. «Здоров'я природи – здоров'я людини»: а ви турбуєтесь про довкілля?» URL: <https://m.mynizhyn.com/news/misto-i-region/11689-zdorovja-prirodi-zdorovja-lyudini-a-vi-turbuetes-pro-dovkillja.html> (дата звернення 25.11.2020)

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сабол Діана Михайлівна, доцентка кафедри освітнього лідерства ІПО Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка психологічних наук

Анотація. У матеріалах тез приділяється увага важливості розвитку в дітей емоційного інтелекту. Висвітлено методи та прийоми формування емоційного інтелекту в дошкільників. Наводяться приклади методики, що сприяють в опануванні своїми емоціями.

Ключові слова: емоційний інтелект; емоційний стан, когнітивна сфера, фізіологічна сфера; дошкільник; педагоги; методика; арт-терапія; казко-терапія.

На сьогоднішній день система освіти України приділяє велику увагу емоційному інтелекту, формуванню його навичок на різних етапах зростання дитини. Цей напрям актуальний не тільки в Україні, а й у світі. На останньому Всесвітньому економічному форумі в Давосі емоційний інтелект виділено серед інших навичок і займає 6-те місце серед 20-ти основних.

Настав час, коли і діти, і педагоги повинні володіти емоційним інтелектом, а саме розбиратися в своїх емоціях, ідентифікувати їх, управляти ними, відчувати емоції інших людей, бути емпатійними, чуйними, мотивувати себе, а педагогам, та й інших, уміти досягати цілей, налагоджувати стосунки, бути активним щодо свого життя і самореалізації.

На жаль, раніше не так уважно ставилися до емоційного інтелекту, і можна думати, що педагоги пропустили щось у набутті цих знань. Якщо так і було, не потрібно засмучуватись, бо емоційна компетентність може формуватись протягом усього життя людини: в школі, в вузі, в дорослому житті, але, звичайно, краще всього починати з дошкільного віку.

Справа в тому, що емоції надають нам дуже багато інформації щодо себе та інших, вони підказують реакції і наші, і навколишніх на події та обставини, що відбуваються поруч. Не тільки когнітивна сфера має бути головною в опануванні своїх самоусвідомлень, а й емоційна, бо емоційна – «головний апарат» в людині, який допомагає зчитувати все, що відбувається. На жаль, так склалося, що в школі в основному розвивають когнітивну сферу, трохи фізіологічну, а емоційній завжди приділялось уваги менше. А для гармонійного розвитку особистості саме поєднання трьох сфер: емоційної, когнітивної і фізіологічної має відбуватись в тандемі. Принаймні, як розвивати в дитини когнітивну і фізіологічну сферу ми всі знаємо, а от щодо емоційної можуть виникати запитання.

З чого ж починати в дитячому садочку роботу з емоціями? Перше – це розуміти дорослим і говорити про це дітям, що всі емоції важливі й потрібні, і кожна людина (дитина) має право їх відчувати, в тому числі і сум, і гнів, і злість, не тільки позитивні (радість, щастя, задоволення тощо). У психологічній науці не дуже прийнято класифікувати емоції на позитивні і негативні, а в повсякденному житті ми часто так робимо. Дорослим, які поруч з дітьми, теж варто усвідомити, що дитина має право радіти і голосно сміятися, злитись і проживати свою злість. В такому випадку не варто дитину сварити (якщо це не виходить за межі безпеки), а допомогти їй, можливо, просто побути поряд.

Друге, на що варто звертати увагу – це вчити діток ідентифікувати свої емоції. І тут педагогу потрібно запастись терпінням і при кожній нагоді, якщо цього потребує ситуація, робити акцент на емоціях і почуттях, які переживає в даний момент дитина, допомагати розібратися, за можливості, підказувати, як дитині потрошку починати розуміти себе і свої почуття. Цьому, звичайно, слугує ранкове коло, яке застосовують зараз у садочках і початковій школі. А ще може допомогти гра «Емоційний крокодил», коли вихователь на вушко одному вихованцю говорить якусь емоцію, а потім ця дитина демонструє її іншим діткам, а вони вгадують, що ж вона саме мала на увазі.

Кожен педагог знає, коли дитина емоційно збуджена, вона не зможе почути здоровий глузд. В цій ситуації теж потрібно бути поруч, щоб допомогти дитині переключитись, чи опанувати себе (залежить від віку дитини). В цьому випадку могла

б допомогти методика «Два поверхи» [4; 5], що сприяє поясненню розумом (когнітивною сферою) свого емоційного стану, тобто за допомогою запитань дорослого дитина зможе дати відповіді на запитання: Що ти зараз відчуваєш? Що з тобою відбувається? Яку емоцію ти зараз переживаєш? Ти злишся? Ти ображаєшся? Ти радієш?

Тобто, якщо дитина, навіть, ще не може зрозуміти і пояснити свій стан, то дорослий своїми підказками здатен допомогти їй це зробити. Після усвідомлення емоції варто запитувати: А що б ти зараз хотів(ла)? Ти б хотів(ла) щось сказати/зробити/відповісти/попросити? Таким чином дитина навчається, скориставшись тим посилом, який дає емоція, зрозуміти, що вона відчуває і що їй хочеться в даний момент. У даному випадку йде мова про поєднання емоційної і когнітивної сфер, саме таке поєднання навчає дитину емоційному інтелекту. Відбувається одночасно налагодження діади емоції-розум, коли емоції стають розумними, а розум емоційним.

Також розвитку емоційного інтелекту в дошкільному віці в садочку сприяють, звичайно, казки і їх обговорення після прочитання, казко-терапія. Варто звертати увагу на рольові ігри, які можуть носити виховний характер і знайомити дітей з азами емоційного інтелекту.

Не останнє місце в роботі з вихованцями щодо формування емоційного інтелекту може займати театральна діяльність. Як стверджує Т. Котик, саме театральна діяльність – це та царина, в якій може розкриватись емоційна сфера дитини [1], як виконавця якось ролі, так і глядача. За словами вченої окремі сценки (драматизація) допомагає у набутті навичок з емоційного інтелекту.

Послугуватися розвитку емоційного інтелекту можуть засоби арт-терапії, як то музико-терапія, танцювальна терапія, прикладна творчість тощо.

Важливо навчити дитину ідентифікувати та висловлювати свої почуття. Цьому може сприяти активне слухання, «Я-повідомлення», метафоричне висловлювання.

Яким би підходом чи методикою не користувався педагог у своїй діяльності, головне, щоб він пам'ятав, що він закладає підвалини в розумінні дитиною себе і навколишніх, в умінні налагодження комунікації, в розвитку особистості, що в майбутньому буде впливати на все її життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Котик Т. Методологічні засади періодизації становлення розвитку педагогічних наук та досліджуваних проблем і явищ; Івано-Франківський ІППО, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, 2020, Освітні обрії 50 (1), 13-17 с.
2. Sabol D.M. Research of the Level of Emotional Intelligence of Preschool Teachers-Methodologists (Дослідження рівня емоційного інтелекту вихователів-методистів закладів дошкільної освіти) / Diana M. Sabol, Liudmyla I. Melenets, Olha P. Tretyak, Viktoriia M. Shcherbyna and Anastasiia Yu. Kulbediuk // Journal of Intellectual Disability Diagnosis and Treatment (дисципліна Психологія), Канада : Vol. 8 No.1, 2020 – P.76-86.
3. Сабол Д.М. Розвиток емоційного інтелекту школярів засобами мистецтва. Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: Матер. Чотирнадцятої Міжнар. наук.-творчої дист. конф., 23.10.2020 р.; Київ: НАКККиМ, 2020. 224 с. – С. 56-58. URL: <https://nakkkim.edu.ua/science/vidannyaakademiji>

4. Сигел Д., Брайсон Т. «Воспитание с умом. 12 революционных стратегий всестороннего развития мозга вашего ребенка» (в оригіналі: The Whole-Brain Child).
5. Школа уважності. Мозок як будинок: гра для розвитку емоційного інтелекту. URL: https://shkolavnimatelnosti.com/mosg_kak_dom/?fbclid=IwAR1-23OB8su5dSMgFKKLP3qXarx5Wv-MeR-jl7-dXSfs1-OjgEF0RMxWsQo

АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ДО ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Смольникова Галина Валентинівна, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти ІПО Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка психологічних наук, доцентка

***Анотація.** У статті висвітлюються результати дослідження адаптації дітей раннього віку до дошкільного закладу в умовах пандемії. Розкриваються критерії та показники адаптації дітей, методи дослідження, результати.*

Ключові слова: адаптація, діти раннього віку, заклад дошкільної освіти, пандемія, соціальний розвиток.

Вступ. Проблема адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти має великого значення. Оскільки від того, як швидко звикає дитина до нових умов організації життєдіяльності в групі, до незнайомих людей залежить її фізичний, психічний і соціальний розвиток.

У психолого-педагогічній літературі адаптація розглядається як фаза особистісного становлення індивіда, що вступає у відносно стабільну соціальну спільність (Е. Ільєнко, А. Петровський, Д. Фельдштейн). Розвиток особистості тут представляється як процес її входження в нове соціальне середовище, адаптація до нього і врешті-решт, інтеграція з цим середовищем (Ш. Амонашвілі, М. Битянова, Я. Коломінський, О. Кононко, Г. Кумаріна, В. Кузьменко, Є. Морозова, А. Мудрик, І. Підласий, А. Реан, Е. Ямбург). У дослідженнях Н. Захарової, Л. Зданевич, С. Коропевої, Ж. Маценко, О. Науменко, Т. Сидоркиної, Ж. Юзвак особлива увага надається проблемі адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти.

Основна мета дослідження полягала у вивченні та аналізі експериментальних даних щодо адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти в умовах пандемії.

Експеримент проводився у п'яти групах раннього віку закладу дошкільної освіти № 432 м. Києва. У ньому приймали участь 75 дітей віком від 1,5 до 3 років, їхні батьки (120 осіб), шість вихователів, директор ЗДО, вихователь-методист, психолог.

На етапі констатувального експерименту були визначені такі завдання:

1. З'ясувати критерії оцінки адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти в умовах пандемії.

2. Підібрати і експериментально перевірити комплекс методів вивчення адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти.

3. Виділити рівні адаптації дітей раннього віку.

Основними критеріями і показниками вивчення адаптації дітей раннього віку до закладу дошкільної освіти стали: